

**TITULACIÓ D'HUMANITATS
CURS 1994-95**

ASSIGNATURA: SOCIOLOGIA
CODI: 23279
PROFESSOR: JULI BUSQUETS
SEMESTRE: PRIMER
TIPUS: OPTATIVA
DIA-HORA: DL-DC 8,30-10

PROGRAMA

INTRODUCCIÓ: LA SOCIOLOGIA, CIÈNCIA DE LA SOCIETAT.

- 1.- La societat després de la segona revolució industrial: innovacions tecnològiques (aparició de noves fonts d'energia, millora dels mitjans de comunicació i transport, etc.) i transformacions demogràfiques (envelliment de la població, ampliació de l'hàbitat humà, emigració, etc.) (49 a 52).
- 2.- La Sociologia, ciència de la societat. La seva relació amb les altres ciències socials i en especial amb l'Antropologia. La unitat de les ciències socials. (1 a 8).
- 3.- Desenvolupament històric de la teoria sociològica: La primera revolució industrial i l'aparició de la Sociologia: Saint-Simon, Comte, Spencer... Les seves dues grans línies: la Sociologia del consens i la del conflicte. (65 a 69).
- 4.- Els dos grans teòrics: Marx com a representant de la Sociologia del conflicte i Max Weber com a representant de la Sociologia del consens. (65 a 69).
- 5.- La inexistència d'un cos teòric comú: Les escoles sociològiques contemporànies: Estructura-funcional, crítica, marxista, de Frankfurt, etc. (69 a 71).
- 6.- Els tres grans mètodes (empíric, deductiu i dialèctic) i les tècniques. Els problemes del mètode: La neutralitat valorativa i el compromís ètic del sociòleg. La possibilitat de quantificar els fets socials. El mètode empíric i els tres nivells de la investigació. (72 a 77).

1ª PART: EL PROCÉS DE SOCIALITZACIÓ.

- 7.- Dues consideracions prèvies al procés de socialització: el medi físic i el factor biològic. Les ètnies secundàries. El racisme i la discriminació racial. (8,40).

- 8.- L'home com a ésser social: el procés de socialització: els seus principals agents: La família, l'escola, la religió i la cultura. (6,7,8).
- 9.- La família, primer agent socialitzador. Estudi de tres qüestions bàsiques: El seu origen històric, les seves finalitats actuals i les perspectives de futur. (9 a 12).
- 10.- La família agràrio-tradicional. Principals característiques: família extensa, habitatge gran, treball comú i autarquia econòmica. La família com a institució. L'incest, l'adulteri i la il.legalitat. (9 a 12).
- 11.- La família urbano-industrial. Trets principals: composició nuclear, amuntegament urbà, disgregació laboral i consumisme. La igualtat de la dona i l'emancipació de la joventut. El divorci i l'avortament. (12).
- 12.- La importància de la moral religiosa en el procés socialitzador de les societats agràries. Els dogmes i la ideologia d'aquestes societats. Religió versus Ciència. L'Església catòlica com a organització i el clergat com capa social. (17 a 23).
- 13.- La religió en relació amb el poder polític a les societats antigues: la legitimitat teocràtica, la religió oficial i la persecució dels dissidents. Els integrismes religiosos: del medieval cristià al musulmà actual. Les guerres religioses: les Creuades i la Guerra Santa. (19-40).
- 14.- La religió a la moderna societat industrial. Els seus trets principals: pluralisme, secularització i crisi. Els avenços de l'indiferentisme, l'agnosticisme i l'ateisme. (20 a 23).
- 15.- L'escola com agent socialitzador: Evolució històrica amb especial atenció a l'ensenyament universitari. Les reformes de Moyano, Villar Palasí i Maravall. (13 a 16).
- 16.- L'escola en les modernes societats avançades. L'ensenyament com a servei públic. La gratuïtat i l'obligatorietat. Problemes connexos: números-clausus versus degradació de l'ensenyament, etc... (13 a 16).
- 17.- La cultura com agent socialitzador i la transmissió de la cultura com objecte de la socialització. La cultura com a valor per ella mateixa. Els valors i les normes. La cultura popular i les manifestacions culturals de les élites: L'art i la ciència. (24 a 26).
- 18.- La difusió de la cultura i els mitjans de comunicació. La seva acció sobre l'opinió pública. La pressió política i l'econòmica: la propietat dels mitjans. El problema del límit de la llibertat d'expressió. (64, 65).

19.- El control social complement i alternativa de la socialització. Els seus principals agents: informals i formals. Els controls socials informals: la pressió social i les seves manifestacions: costums, tradicions, modes, etc. (1, 6, 8).

2ª PART: EL PODER I LES INSTITUCIONS

20.- L'Estat com a centre de poder polític i de control social. Aparició històrica i característiques. El poder, la sobirania i la legitimitat. La nació i l'Estat: Cultura, llengua i nacionalitat. La llengua com a fet diferencial. Les llengües franques i l'assimilació cultural. (39 i 40).

21.- Tipus d'Estat i de règim polític. Les democràcies i les dictadures. Les principals característiques d'ambdós tipus de règims. Les variants presidencialista i parlamentària. L'exercici del poder en la democràcia: La Constitució (39 a 44).

22.- Eleccions i partits polítics. Relació entre ideologies polítiques i classes socials. Els grans models electorals: uninominal majoritari i proporcional o de llistes. Els principals tipus de partit: de masses i de quadres. (39 a 44).

23.- Les institucions judicials i el dret: diferents concepcions històriques: La venjaça social de l'antic règim. La compensació econòmica de la burgesia lliberal. La moderna rehabilitació del delinqüent. (43, 45, 46).

24.- Les institucions policials: Antecedents històrics i estructura actual.

25.- Les institucions penitenciàries, com cas específic de societats globals i tancades. Antecedents històrics i estructura actual. (46 i 47).

26.- Les institucions militars. Les milícies i l'aparició del militar professional. La formació d'una capa social intermèdia. Característiques sociològiques: conservadurisme i aïllament. (56).

27.- El poder econòmic i els grups de pressió. Tipologia: Les associacions professionals. Els grups religiosos. Les associacions empresarials i els sindicats obrers. Diferents models d'organització sindical. Les associacions d'ex-combatents. (35 a 59).

3ª PART: ESTRATIFICACIÓ SOCIAL, CANVI I CONFLICTE SOCIAL.

28.- Les classes propietàries: l'aristocràcia i els latifundis; la burgesia financera i el procés de concentració bancària; la burgesia industrial; les noves classes dirigents: la tecnoestructura. Les multinacionals. (53 i 57).

29.- Les velles classes mitjanes: clergues, militars, funcionaris, graduats, petits

empresaris. Les noves classes mitjanes: quadres, empleats, administratius. La polèmica sobre el límit entre la classe treballadora i les noves classes mitjanes. (53 a 57).

30.- La classe treballadora i els seus problemes: l'aturs i les condicions de treball. L'emigració del camp. Els nous marginats: clandestins, estrangers, aturats, jubilats, joves... (57 a 60).

31.- El "lumpen" proletariat. La marginació i la desviació social. Anàlisi de diversos grups de marginats socials: delinqüència, drogaaddicció, alcoholisme, prostitució... Les ètnies discriminades. (45 a 48).

32.- Els problemes i lluites entre les classes: el canvi i el conflicte social. Les lluites de classes. Les guerres. (27 a 34).

Els números amb negreta fan referència a la bibliografia que segueix a continuació.

BIBLIOGRAFIA

1. MANUALS

- 1.- BOTTOMORE, TOM: Introducción a la Sociología. Península. Barcelona, 1968.
- 2.- CAMPO, SALUSTIANO DEL (Ed.): Tratado de Sociología Taurus. Madrid, 1984.
- 3.- CAPLOW: Sociología fundamental. Vicens-Vives. Barcelona, 1974.
- 4.- CHINOY, ELY: La sociedad. F.C.E. México, 1966.
- 5.- ROCHER, GUY: Introducción a la Sociología General. Herder. Barcelona, 1979.
- 6.- IVER, MAC: Sociología. Tecnos. Madrid, 1969.
- 7.- MENDRAS: Elementos de Sociología. Laia. Barcelona, 1973.
- 8.- OGBURN, W.F. y NIMKOFF, M. E.: Sociología. Aguilar. Madrid, 1971.

2. ASPECTES SECTORIALS

2.1. FAMILIA.

- 9.- CAMPO, SALUSTIANO DEL y NAVARRO, MANUEL: Análisis sociológico de la familia española. Ariel. Barcelona, 1985.
- 10.- GOODE, WILLIAM: La familia. Uteha. México, 1966.
- 11.- ENGELS: Origen de la familia, la propiedad privada y el Estado. Fundamento. Madrid, 1970.
- 12.- DURAN, ANGELES: El trabajo de la mujer en España. Tecnos. Madrid, 1982.

2.2. ESCOLA.

- 13.- AZEVEDO, FERNANDO DE: Sociología de la educación. F.C.E. México, 1969.

14.- ALONSO HINOJAL, ISIDORO: Educación y Sociedad. Las Sociologías de la Educación. CIS. Madrid, 1980.

15.- LERENA, W: Escuela, ideología y clases sociales en España. Ariel. Barcelona, 1970.

16.- BRUCHER, HAMM: La educación en el año 2000. Rialp, Madrid, 1969.

2.3. RELIGIÓ.

17.- MATTHES, JOACHIM: Introducción a la Sociología de la Religión. Alianza Universidad. Madrid, 1971.

18.- DURKEIM: Les formes elementals de la vida religiosa. Edicions 62. Barcelona, 1986.

19.- WEBER, MAX: L'ètica protestant i l'espirit del capitalisme. Edicions 62. Barcelona, 1984.

20.- LUCKMANN, THOMAS: La religión invisible. Sígueme. Salamanca, 1972.

21.- BERGER, PETER L.: Para una teoría sociológica de la religión. Kairos. Barcelona, 1971.

22.- RUSELL, BERTRAND: Religión y Ciencia. F.C.E. México, 1970.

23.- ESTRUCH, JOAN: La innovación religiosa. Ariel. Barcelona. 1972.

2.4. CULTURA.

24.- SÁNCHEZ DE HORCAJO, J.J.: La cultura, reproducción o cambio. El análisis sociológico de Pierre Bourdieu. CIS. Madrid, 1979.

25.- VARIOS: La cultura popular. Premiá Editora. México, 1984.

26.- HAUSER, ARNOL: Sociología del arte. Guadarrama. Madrid, 1975.

2.5. CLASSES SOCIALS, CANVI I CONFLICTE SOCIAL.

27.- SYLOS LABINI, PAOLO: Ensayo sobre las clases sociales. Península. Barcelona, 1981.

28.- BOTTOMORE, TOM: Les classes socials. Ed. 62. Barcelona, 1967.

29.- GIDDENS, ANTHONY: La estructura de clases en las sociedades avanzadas. Alianza, Madrid, 1983.

30.- MILLS, C.W: La élite del poder. F.C.E. México, 1984.

31.- DAHRENDORF: Las clases sociales y su conflicto en la sociedad industrial. Rialp. Madrid, 1957.

32.- MOORE: Cambio social. Uteha. México, 1972.

33.- Mc. LEISH: La teoría del cambio social. F.C.E. México, 1984.

34.- REX, JOHN: El conflicto social. Un análisis conceptual y teórico. Siglo XXI. Madrid, 1985.

2.6. TREBALL, EMPRESA I SINDICAT.

- 35.- GARMENDIA, JOSÉ A.: Desarrollo de la organización y cultura de la empresa. ESIC, Madrid, 1990.
- 36.- LOPEZ PINTOR, RAFAEL: Sociología industrial y de la Empresa. Vicens-Vives. Barcelona, 1976.
- 37.- MILLS, C. WRIGTH: Los partidos políticos. Amorrurtu. Buenos Aires, 1969.
- 38.- LASKY, H.J.: Los sindicatos en la nueva sociedad. F.C.E. México, 1957.

2.7. ELS PARTITS, EL PODER I L'ESTAT.

- 39.- DUVERGER, MAURICE: Sociología política. Ariel, Barcelona, 1968.
- 40.- BUSQUETS, JULIO: Introducción a la Sociología de las nacionalidades. Cuadernos. Madrid, 1972.
- 41.- MICHELS, ROBERT: Los partidos políticos. Amorrurtu. Buenos Aires, 1969.
- 42.- NOHLEN, DIETER: Sistemas electorales en el mundo. C.E.C. Madrid, 1981.
- 43.- DÍAZ, ELIAS: Estado de derecho y sociedad democrática. Cuadernos. Madrid, 1966.
- 44.- MOORE, BARRINGTON: Los orígenes sociales de la dictadura y de la democracia. Península. Barcelona, 1973.

2.8. LA DESVIACIÓ SOCIAL.

- 45.- COMAS, DOMINGO: El uso de drogas en la juventud. Juventud y Sociedad. Barcelona, 1985.
- 46.- FOUCAULT, MICHEL: Vigilar y castigar (nacimiento de la prisión). Siglo XXI. Madrid, 1985.
- 47.- GOFFMAN, ERVING: Internados. (Ensayos sobre la situación social de los enfermos mentales). Amorrurtu. Buenos Aires, 1984.
- 48.- FUNDACIÓN SOLIDARIDAD DEMOCRÁTICA: La prostitución de las mujeres. Instituto de la mujer. Madrid, 1988.

3. ESTRUCTURA SOCIAL D'ESPANYA.

3.1. POBLACIÓ.

- 49.- CAMPO, SALUSTIANO DEL: Nuevo análisis de la población española. Ariel. Barcelona, 1987.
- 50.- GARMENDIA, JOSÉ A. (Ed) : La emigración española en la encrucijada (Marco General de la emigración de retorno). CIS. Madrid, 1981.
- 51.- CARDELÚS, JORDI y PASCUAL, ÀNGELS: Movimientos migratorios y organización social. Península. Barcelona, 1979.

52.- SOLÉ, CARLOTA: La integración sociocultural de los emigrantes en Cataluña. CIS. Madrid, 1981.

3.2. ESTRATIFICACIÓ SOCIAL.

53.- GARCÍA SAN MIGUEL, LUIS: Las clases sociales en la España actual. CIS. Madrid, 1980.

54.- CAMPO, SALUSTIANO: La sociedad de clases medias. Espasa Calpe, 1989.

55.- BELTRAN, MIGUEL: La elite burocrática española. Ariel. Barcelona, 1977.

56.- BUSQUETS, JULIO: El militar de carrera en España. Ariel. Barcelona, 1984.

57.- MINGUELEZ, FAUSTINO y SOLÉ, CARLOTA: Classes socials i poder polític a Catalunya. P.P.U. Barcelona, 1987.

58.- PÉREZ DÍAZ, VICTOR: Emigración y cambio social. Ariel. Barcelona, 1971.

59.- SEVILLA GUZMAN, E. : La evolución del campesino en España. Península. Barcelona, 1979.

60.- TEZANOS, JOSÉ FÉLIX: Estructura de clases y conflictos de poder en la España postfranquista. Cuadernos. Madrid. 1980.

3.3. ORGANITZACIÓ POLÍTICA.

61.- GARCIA COTARELO, RAMON: Los partidos políticos. Sistema. Madrid, 1986.

62.- MUÑOZ ALONSO, ALEJANDRO: Las elecciones del cambio. Argos Vergara. Barcelona, 1984.

4. PENSAMENT SOCIOLÒGIC.

65.- GINER, S. :Historia del pensamiento social. Ariel. Barcelona, 1982.

66.- ARON, R. : Las etapas del pensamiento sociológico. Siglo XXI. Buenos Aires, 1980.

67.- RAISON, T. : Los padres fundadores de la Ciencia Social. Anagrama. Barcelona, 1970.

68.- DUNCAN MITCHELL, G. : Historia de la Sociología. Guadarrama. Madrid, 1973.

69.- FERRAROTTI, F. : El pensamiento sociológico de Comte a Horkheimer. Península. Barcelona, 1975.

70.- GOULDNER, A. : La crisis de la sociología occidental. Amorrortu. 1979.

71.- MILLS, C.W. : La imaginación sociológica. F.C.E. México, 1969.

5. TÈCNiques D'INVESTIGACIÓ SOCIAL.

72.- GARCÍA FERRANDO, M; IBAÑEZ, J. y ALVIRA, F. (compiladores): El análisis de la realidad social. Métodos y técnicas de investigación. Alianza Editorial. Madrid, 1986.

73.- DURKHEIM, E. : Las reglas del método sociológico. Schapire. Buenos Aires.

Edición original de 1985.

74.- GILI, G.A.: Cómo se investiga. Avance. Barcelona, 1975.

75.- SELTZ, C. y Cols.: Métodos de la Investigación en las relaciones sociales. Rialp, 1980.

76.- MAYNTZ, R. y cols: Introducción a la Sociología Empírica. Alianza Editorial. Madrid, 1985.

77.- BOUDON, R. y LAZARSFELD, P.: Metodología de las Ciencias Sociales. Laia. Barcelona, 1973.

AVALUACIÓ.

La nota final de l'assignatura, s'obtindrà en una avaluació escrita que es farà a final del curs.

Els qui desitgin obtenir excel.lent o matrícula d'honor, hauran de fer a més a més un treball de camp (individual o per parelles) que tindrà per objecte l'anàlisi d'un petit municipi rural (en principi de menys de 500 habitants) que l'alumne escollirà lliurement, en el qual s'aplicarà la teoria donada a classe; i així, coincidint amb l'exposició dels temes 9 a 17 del programa, s'analitzarà una família, la parròquia i l'escola del municipi i coincidint amb l'exposició dels temes 28 a 31, s'analitzarà l'estructura de la propietat i de les classes socials en el municipi, etc.

En els exàmens parcials caldrà tenir un mínim de 6'5 per alliberar la part corresponent de l'assignatura.

En l'examen final no es podrà fer la mitjana amb les notes dels parcials anteriors, si no s'obté un mínim de 5.